

Analyse af planområdet til Budget 2027

Benchmarkanalyse af behovet for styrkelse af Syddjurs Kommunes planområde

Baggrund og opbygning af analyse

Byrådet bestilte i Budget 2026 ”et oplæg frem mod Budget 2027 til styrkelse af planområdet på baggrund af en gennemgang af Administrationens samlede udgiftsområder”.

I denne analyse vurderes behovet for planlæggere, hvis Plan og Udvikling skal fastholde de nuværende sagsbehandlingstider og nedbringe sagspakken på ca. 50 lokalplaner på venteliste til en lokalplansproces.

I bilaget 'Gennemgang af administrationens samlede udgiftsområder' i budgetmaterialet analyseres administrationens udgiftsområder.

Først giver denne analyse en status på planarbejdet i de sidste par år og vurderer omfanget af porteføljen i de kommende år. Dernæst belyses produktiviteten i Plan- og Udviklingsafdelingen i Syddjurs Kommune ift. andre kommuners tilsvarende afdelinger

med henblik på at vurdere, hvor mange lokalplaner en planlægger kan producere om året, samt om produktionen af lokalplaner i Syddjurs kan optimeres og smidiggøres indenfor eksisterende ressourcer.

I forlængelse heraf præsenteres forskellige mulige værktøjer til at skabe en mere effektiv planproces med henblik på at øge produktiviteten, hvoraf nogle vil bero på politiske prioriteringer ift. planprocessen.

Til sidst præsenteres analyser af behovet for styrkelse af planområdet.

Hovedpointer

Status på planarbejdet

- Der er over de sidste fire år sket et fald i antallet af lokalplaner, som er forelagt Byrådet
- En række omfattende planprocesser for særligt VE-anlæg med grundig borgerdialog har lagt beslag på ressourcer i Plan og Udvikling. Sommerhuslokalplaner har også krævet flere administrative ressourcer pga. spildevandshåndtering og beskyttet natur
- Der forventes fremadrettet at være færre særligt ressourcekrævende lokalplaner og flere gennemsnitlige ift. ressourceforbrug, ligesom der arbejdes på initiativer til at øge produktionen af lokalplaner.
- Derfor forventes det fremadrettet at nå målet om min. 8 lokalplaner om året

Planafdelingens produktivitet

- Syddjurs Kommune har lidt flere planmedarbejdere end befolkningsstørrelsen og – væksten tilsiger, når der sammenlignes med andre kommuner
- Plan- og Udviklingsafdelingen i Syddjurs producerer lidt færre lokalplaner per medarbejder per år end andre kommuner
- Det skyldes bl.a. en politisk besluttet grundig hørings- og udviklingsproces for lokalplaner i Syddjurs Kommune
- Det hænger også sammen med den sidste periode med flere ”store” lokalplaner for VE-anlæg

Behov for opnormering

- Planafdelingen har de nødvendige ressourcer til at kunne følge med i nye plansager
- Fastholdes den nuværende produktivitet vil det kræve 6,3 medarbejdere på planområdet og i Teknik og Miljø, hvis sagspakken af plansager skal afvikles over 10 år
- Behovet for ressourcer afhænger dog af afdelingens produktivitet over tid
- Produktiviteten påvirkes af, hvor meget AI kan effektivisere planprocessen over de kommende 10 år og politiske beslutninger omkring omfanget af planprocesser – særligt høringsprocesser, og antallet af VE-anlæg der igangsættes

01 Status på planarbejdet nu og fremadrettet

Status på planarbejdet

Tilbageblik på planarbejdet

Planlæggere i Plan og Udvikling har over en årrække leveret cirka 1,2 lokalplaner om året. I de seneste år har produktiviteten dog været lavere på 0,8, hvilket hænger sammen med arbejdet med en række omfattende lokalplaner samt langtidssygemeldinger i afdelingen.

På næste side gives et overblik over udviklingen i planporteføljen i Syddjurs Kommune.

I de senere år er der særligt brugt ekstra ressourcer på en række lokalplaner. Det drejer sig bl.a. om lokalplaner for solcelleanlæg, som kræver meget borgerdialog og en stor grad af intern dialog på grund af krav om miljøvurdering.

Der har også været sommerhuslokalplaner, som har krævet flere administrative ressourcer pga. udfordringer med spildevandshåndtering og nyudpeget §3 beskyttet natur.

Produktiviteten påvirkes også af, at der i Syddjurs Kommune er en høj prioritering af høring og borgerdialog i planprocesser, som er mere omfattende, end det lovpligtige. Administrationen vurderer også, at borgerne og sommerhusejere generelt er meget aktive i borgerdialogen i Syddjurs.

Her er Helhedsplanen for Ålerne et godt eksempel, hvor der blev afholdt et ekstra borgermøde på grund af stor opmærksomhed.

Forventet fremtidig produktion

Administrationen forventer, givet den nuværende kompleksitet i planporteføljen og omfang af planprocessen, fremadrettet at producere 1,2 lokalplaner per medarbejder om året (jf. svar i 2026 på Budgetspørgsmål EP – 02).

Flere medarbejdere i Plan og Udvikling laver andet planarbejde end lokalplaner, men i medarbejderressourcer er der pt. ansat cirka 8 årsværk til lokalplanlægning. Derfor forventes det at leve op til målet om politisk præsentation af minimum otte lokalplansforslag om året.

Administrationen forventer fortsat, at der vil være lokalplaner, som kræver ekstra ressourcer i fremtiden, f.eks. hvis der vælges at der arbejdes videre med flere energianlæg. Men når der ses på planporteføljen, forventes der at være færre af de særlige ressourcekrævende lokalplaner og flere lokalplaner, som er mere gennemsnitlige.

I de senere år har Plan og Udvikling desuden arbejdet på at effektivisere og forbedre lokalplanprocessen. Det har blandt andet resulteret i en præcist beskrevet lokalplanproces og intern høring samt en politisk beslutning om, at udvikler skal yde det størst mulige bidrag til lokalplanprocessen, som planlovens bestemmelser muliggør.

Plan og Udvikling arbejder også aktivt med at benytte AI i hverdagen samt særligt i behandlingen af høringssvar. I hverdagen arbejder afdelingen på at udarbejde fælles forespørgsler i AI, så der sker en hurtigere og bedre kvalitets sikring af f.eks. lokalplaner.

Derudover er der indsendt et forslag til omstillingskataloget til budget 2027, hvorigennem AI skal gøre det mere effektivt at behandle høringssvar. AI vil særligt kunne bidrage med:

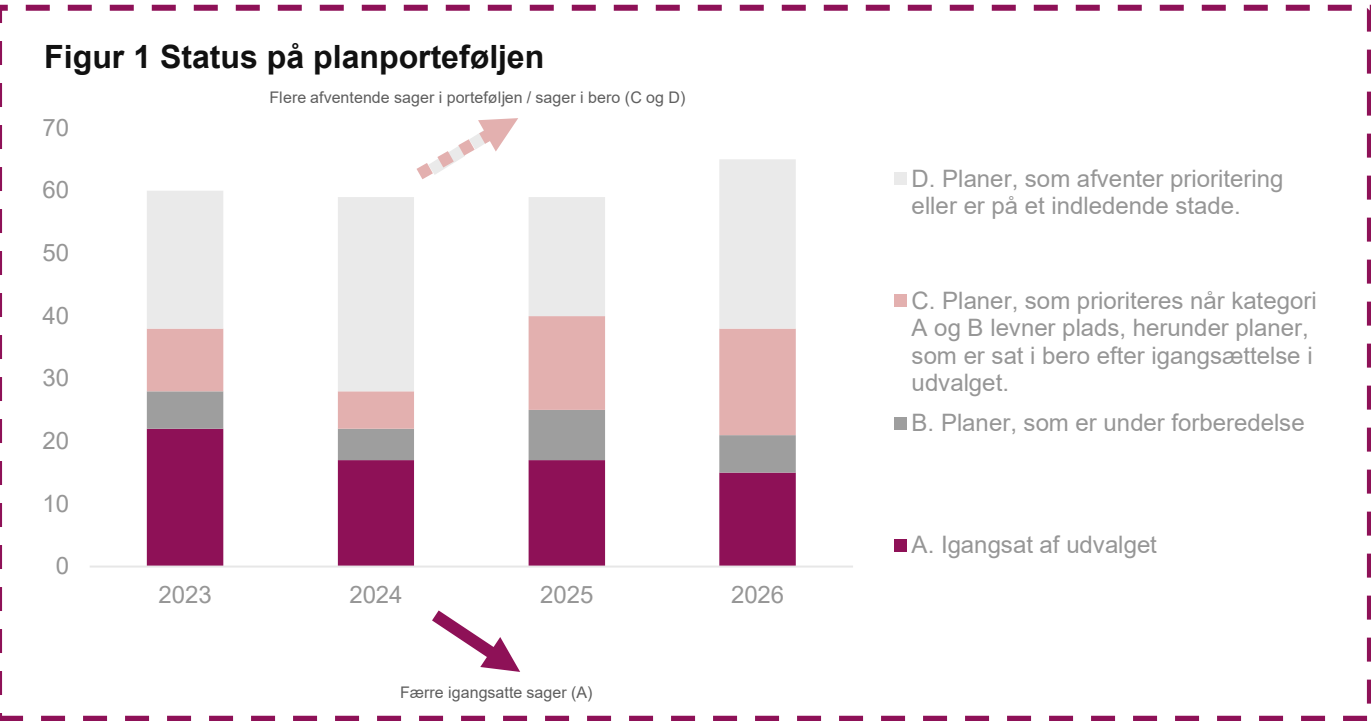
- Generering af en samlet pdf af alle indkomne høringssvar.
- Automatisk resumé af høringssvar
- Kategorisering og emneidentifikation (fx trafik, miljø, landskab, støj, naboindsigelser)

- Samling af gentagne pointer på tværs af høringssvar
- Generering af udkast til høringsnotat
- Flagning af potentielt juridiske problemstillinger i de indsendte høringssvar (fx planlov og miljøforhold)

I gennem de sidste 20 år er erfaringen også, at lokalplanlægning bliver mere omfattende og komplekst, da der løbende kommer flere krav til redegørelser og hensyn til forskellige faglige aspekter.

Det handler f.eks. om emner som vandhåndtering, øget krav til undersøgelser af bilag IV-arter og krav om miljøvurdering. Det må forventes, at denne tendens fortsætter. I det omfang der ikke tilføres ressourcer til opgaverne vil det, isoleret set, påvirke antallet af lokalplaner, som kan forelægges for byrådet.

Lokalplanporteføljen

	2023	2024	2025
Lokalplaner som er præsenteret for byråd	8	3	4

Status planporteføljen

- Figur 1 viser overblikket over planporteføljen som løbende præsenteres for Erhvervs- og Planudvalget
- Der er sket et **fald i antallet af lokalplaner, som er igangsat til udarbejdelse af udvalget** (Kategori A) fra 2023 til 2026
- Der er omvendt sket en **stigning i antallet af planer, der afventer prioritering** og planer som prioriteres, når der er ressourcer (Kategori C og D)
- Samlet set, er antallet af plansager, som der arbejdes aktivt på eller som afventer prioritering nogenlunde uforandret fra 2023 til 2026. Der har dog været en stigning på 6 lokalplaner i porteføljen fra 2025 til 2026
- Der er sket et **fald i antallet af lokalplaner, som præsenteres for Byrådet** fra 8 i 2023 til 4 i 2025.
- I 2026 forventes det at nå målet om 8. Omfattende planprocesser og langtidssygemeldinger i afdelingen har påvirket produktionen af lokalplaner særligt i 2024 og 2025.
- Antallet af lokalplaner som forelægges Byrådet forventes derfor at være højere i de kommende år.

02 Analyse af Planarbejdet i Syddjurs

Behov for kapacitetsforøgelse i arbejdet med lokalplaner

I det følgende vurderes det, hvor mange ressourcer, som skal tilføres planområdet, hvis den nuværende sagsbehandlingstid skal fastholdes og antallet af plansager på venteliste nedbringes.

For at kunne beregne medarbejderbehovet er det bl.a. nødvendigt at forholde sig til, hvor mange plansager, som skal håndteres over de kommende 10 år, samt hvor mange plansager en medarbejder kan løse om året over årrækken. Beregningerne tager derfor afsæt i nedenstående forudsætninger.

Afvikling af sagspukkel over 10 år

Administrationen forventer, at der indkommer ca. 10 nye plansager om året.

Ift. at reducere sagspuklen af lokalplaner, så består den eksisterende planportefølje løbende af ca. 50 sager på venteliste til en planproces. Her refereres der til alle planer i figur 1, som ikke er igangsat af udvalget. Igangsatte lokalplansprocesser håndteres således allerede af nuværende medarbejdere og

indgår derfor ikke i beregningerne af behovet for opnormering

Administrationen vil derudover fortsat (jf. svar i 2026 på Budgetspørgsmål EP – 02) anbefale en 10-årig periode til nedsettelse af sagspuklen. Det skyldes, at der bl.a. opleves udfordringer med at rekruttere planlæggere.

Forventet produktivitet

Plan- og Udviklingsafdelingen forventer, som tidligere beskrevet, en produktivitet på cirka 1,2 lokalplaner per medarbejder om året.

Produktiviteten vil dog blive påvirket af de fremtidige gevinster ved AI i planprocessen samt af politiske ønsker til omfanget af planprocesser i Syddjurs og antallet af nye VE-anlæg.

Træffes eksempelvis beslutninger om at tilpasse omfanget af høringsprocesser og antallet af større VE-anlæg vil dette kunne påvirke produktiviteten positivt.

Kunstig intelligens forventes over de kommende 10 år også at påvirke produktiviteten positivt. Da der dog endnu er stor usikkerhed herom ift. planarbejdet anbefaler administrationen, at produktiviteten på lokalplanområdet følges og evalueres i de kommende år med henblik på at vurdere, om ressourcerne på planområdet skal tilpasses løbende.

Grundet usikkerheden præsenteres til sidst tre scenarieberegninger for behovet for opnormering af planlæggere ud fra forskellige forventninger til produktiviteten af lokalplaner over de kommende 10 år.

Ressourcer til afledte opgaver

Administrationen anbefaler at afsætte 0,5 årsværk per planmedarbejder til afledte opgaver i Teknik og Miljø, hvor der også bruges betydelige ressourcer på planarbejde.

Det gælder særligt i forhold til vandhåndtering, natur, miljøscreening og trafikvurderinger.

Afsættes der ikke ressourcer i Teknik og Miljø vil det enten medføre flaskehalse for planarbejdet, længere sagsbehandlingstider på området end i dag og/eller påvirke kvaliteten af sagsbehandlingen. Administrationen anbefaler derfor at afsætte ressourcer i Teknik og Miljø, hvis serviceniveauet på Teknik og Miljø område ønskes opretholdt og planområdet styrket.

Benchmarkanalyse af behov for medarbejdere på plan- og udviklingsområdet

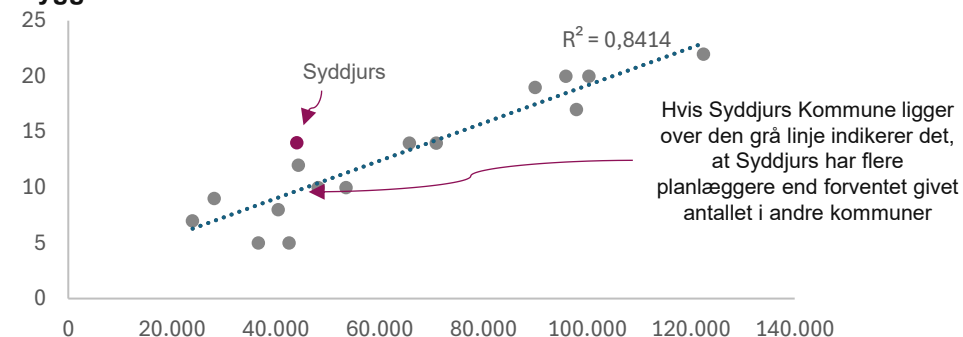
Metode

- For at vurdere, hvor mange plansager en planlægger kan producere om året samt produktiviteten i Plan og Udvikling ift. andre kommuner, sammenlignes antallet af medarbejdere i Plan og Udvikling med tilsvarende afdelinger i andre kommuner, hvor der har været information om antallet af medarbejdere i jobopslag og organisationsdiagrammer.
- Kommuner, hvor afdelingers opgaver ikke er vurderet sammenlignelige, er sorteret fra. Der er dog usikkerhed knyttet an til resultaterne, da der alligevel kan være nogen variation mellem kommunerne i, hvilke typer opgaver, som medarbejderne i afdelingerne løser.
- Figurene til højre viser imidlertid en stærk sammenhæng mellem faktorer, der påvirker behovet for planlæggere – indbyggertal, vækst i indbyggertal og geografisk areal (ikke vist i figur) – og antallet af medarbejdere i de pågældende afdelinger. Dette underbygger, at jobopslagene giver et retvisende indblik i antallet af medarbejdere, som arbejder med planlægning og udvikling.

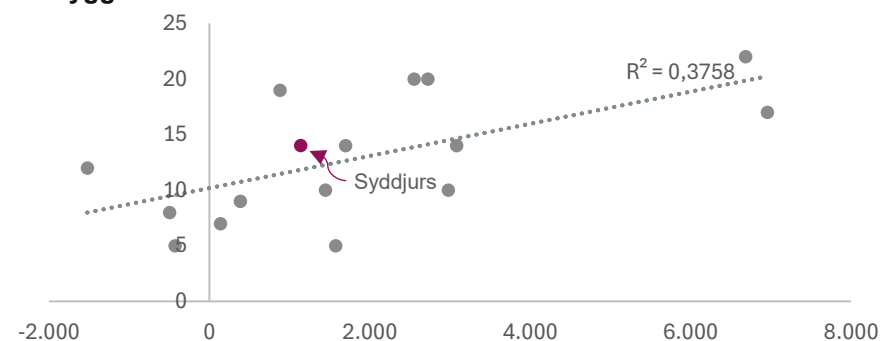
Hovedbudskaber

- Analysen viser, at Syddjurs har **flere medarbejdere end forventet givet indbyggertallet** (ligger over det forventede niveau på den grå linje)
- Syddjurs Kommune har det **forventede antal medarbejdere givet kommunens geografiske areal**

Figur 2 Kommuners antal ansatte i afdelinger svarende til Plan og Udvikling efter indbyggertal

Figur 3 Kommuners antal ansatte i afdelinger svarende til Plan og Udvikling efter indbyggervækst 2020->2025

Benchmarkanalyse af produktivitet på plan- og udviklingsområdet

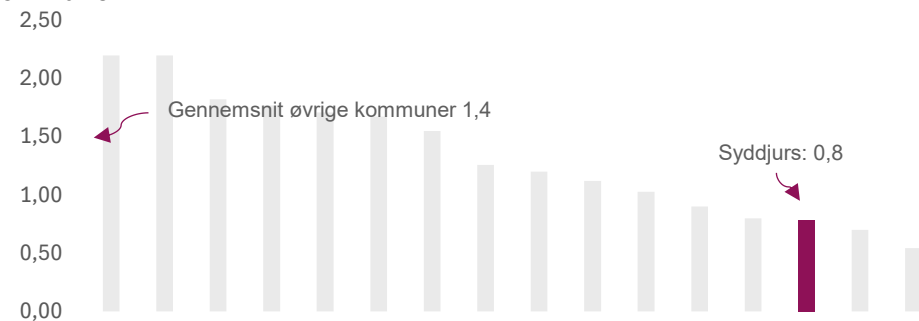
Lokalplaner per medarbejder

- Af de 17 kommuner, som der er info om medarbejdere fra, har Syddjurs Kommune lavet tredjefærrest lokalplaner per medarbejder fra 2020-2026*.
- Lokale forhold som hensyn til natur og dyreliv, et detaljeret udviklingsarbejde samt politiske beslutninger om længden af og antallet høringsprocesser har, som beskrevet, påvirket produktiviteten i Syddjurs.

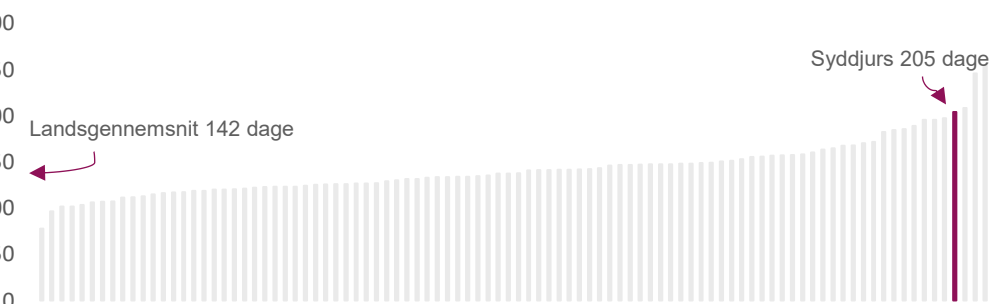
Sagsbehandlingstid

- Syddjurs Kommune er den kommune, hvor der går **fjerdelængst fra et lokalplanforslag foreslås og fremlægges til høring** af Byrådet til det vedtages. I denne proces foregår bl.a. høring, revision af plan, forberedelse til politisk behandling osv.
- Denne del af processen udgør kun en andel af den samlede sagsbehandlingstid omkring lokalplaner, hvori selve forberedelses- og udarbejdelsesfasen f.eks. Ikke indgår.
- Samtidigt er høring og inddragelse vigtige ift. Byrådets ambitioner for inddragelse af lokalområderne.

Figur 4 Årligt antal lokalplaner per planmedarbejder (2020-2025) for 17 kommuner

Figur 5 Dage fra fremstilling af lokalplanforslag til vedtagelse i Byrådet for alle kommuner

*Det antages, at antallet af medarbejdere, som fremgår af jobopslagene er det samme antal medarbejdere, som har været tilbage i tid. Dette er behæftet med usikkerhed, da der kan være sket op- og nednormeringer i afdelingerne over tid. Endvidere antages det at andelen af medarbejdere i de andres kommuner planafdelinger, som arbejder med lokalplaner er den samme som i Syddjurs. Beskrivelserne af afdelingerne og den stærke sammenhæng mellem kommunestørrelse, indbyggertal samt antal medarbejdere understøtter, at afdelingerne varetager sammenlignelige opgaver med Plan og Udvikling

Handlemuligheder til at øge produktionen af lokalplaner og/eller nedbringe sagspukkel

Administrationen vurderer, at der er forskellige måder, som produktionen af lokalplaner kan øges inden for de eksisterende ressourcer, såfremt det ønskes. På denne side præsenteres en række eksempler på mulige tiltag, hvoraf de fleste kræver politiske beslutninger:

Antal energiprojekter

Energiprojekter, som store VE-anlæg er ressourcekrævende i Plan og Udviklingsafdelingen, da der eksempelvis er en særlig grundig høringsproces for denne type projekter.

Ved at sætte et loft over antallet af VE-planer på eksempelvis én om året kan ressourcer frigøres. Tiltaget kan dog betyde længere ventetid på energiprojekter.

AI

Kunstig intelligens vil kunne effektivisere dele af arbejdet med lokalplaner.

Eksempelvis kan der udvikles en AI-løsning til at gennemlæse og sortere de mange hørings-svar, som modtages i forbindelse med planprocesser (indgår i omstillingskataloget).

Tiltag, som involverer integrering af AI i planprocesser vil typisk indebære en investering i udvikling af værktøjer.

Omprioritering af ressourcer i Plan og Udvikling

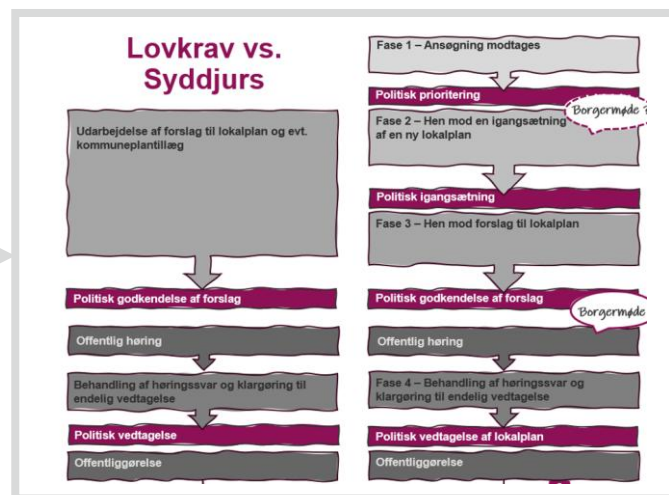
Plan og Udvikling løser i dag mange andre opgaver end lokalplaner, såsom forberedelse af udbud og byudviklingsprojekter som Folkeparken osv.

Igangsættes færre udviklingsprojekter i fremtiden, vil det frigøre ressourcer til planprocesser.

Høringsprocesser

Syddjurs Kommune har lange behandlingstider for lokalplaner bl.a. pga. en grundig høringsproces og flere politiske behandlinger end lovgivningen kræver.

Kortere høringsprocesser, hvor det er muligt, kan frigøre ressourcer men vil også potentielt betyde, at nogle borgere vil opleve, at deres mulighed for at komme til orde bliver mindre.

Udlægning af arealer til udvikling

Omfanget af ønsker til nye lokalplaner er til dels styret af, hvor mange nye arealer til byudvikling, der udlægges i forbindelse med kommuneplanlægningen. Ved at udlægge færre nye arealer vil man i en periode kunne nedbringe antallet af nye lokalplanønsker og dermed prioritere flere midler til at nedbringe planporteføljen og ventetiderne på en lokalplansproces.

Beregninger af behov for opnormering i Plan og Udvikling

Scenarie

Behov for opnormering

Ved fastholdelse af nuværende sagsbehandlingstider
Til nedbringelse af sagsstamme på 50 sager over 10 år

1. Nuværende forventede produktivitet

- Baseret på 1,2 lokalplaner per medarbejder per år
- 0,5 årsværk per medarbejder i Teknik og Miljø til afledte opgaver

Det vurderes, at de 8 nuværende årsværk til lokalplanarbejde er nok til at kunne "følge med" og fastholde sagsbehandlingstiderne for de cirka 10 nye plansager, som afdelingen løbende modtager om året. I alt kan der håndteres 9,6 (8*1,2) lokalplaner om året.

Opnormering

6,3 medarbejdere

2. Produktivitet som på landsplan

- Baseret på gns. produktivitet i andre kommuner på 1,4 lokalplaner per planmedarbejder per år
- 0,5 årsværk per medarbejder i Teknik og Miljø til afledte opgaver

Kan produktiviteten af lokalplaner løftes til niveauet på landsplan, vil der kunne frigøres 0,9 medarbejdere blandt de eksisterende årsværk til at reducere sagspuklen på 50 sager og fortsat håndteres 10 nye sager om året.

Opnormering

4,1 medarbejdere

3. Stigende produktivitet over tid

- Baseret på stigende produktivitet (3 % om året) som følge af f.eks. AI og effektivisering af planprocessen. En medarbejder antages, at kunne lave 1,6 lokalplaner i gns. per år de næste 10 år.
- 0,5 årsværk per medarbejder i Teknik og Miljø til afledte opgaver
- Administrationen anbefaler at tage afsæt i dette scenarie i B27 og herefter at evaluere produktionen af lokalplaner løbende med henblik på at vurdere f.eks. gevinsterne ved AI og på den baggrund løbende tilpasse ressourcerne på planområdet. For mere information henvises til '10-D-3: Styrkelse af planområdet' i direktionens budgetoplæg

Kan produktiviteten af lokalplaner løftes til 1,6 i gns. om året per medarbejder over de kommende 10 år, vil der kunne frigøres 1,8 medarbejdere blandt de eksisterende årsværk til at reducere sagspuklen på 50 sager og fortsat håndteres 10 nye sager om året.

Opnormering

1,5 medarbejdere

